

تشکر پزشکیان از رهبری بابت درست خوانده شدن آرای انتخابات

مسعود پزشکیان، رئیس‌جمهور منتخب ایران در حرم امام خمینی (ره) به قرانت بیانیه‌ای پرداخت. در متن این بیانیه آمده است: «پیروزی‌تان مبارک باد؛ کار را تمام کردید و گامی بلند در مرحله دوم انتخابات برداشتید. فرصتی برای ایران آفریدید و امید و نشاط را به فضای نارضایتی و آزدگی و دل‌مردگی جامعه بازگردانید. سیاست‌گذار همه شما در خلق این امید و این رای معنادار به تحول و اصلاح هستیم. همه شمایی که به راه و رویکرد من یا نامزد رقیب رای دادید یا در این انتخابات نیامدید، برای من برابرید. آزمون بزرگتری پیش روی ماست؛ آزمون عبور ایران از تنگناها و چالش‌ها و بحران‌های پیش رو و آزمون کاستن از نگرانی‌های متعدد و متفاوت مردم برای داشتن یک زندگی بهتر. قدرتان وسعت نظر و گره‌گشایی مقام معظم رهبری هستیم که در این انتخابات عرصه را بر مشارکت و رقابت و سلامت نقش‌آفرینی بیشتر شهروندان و جریان‌های سیاسی گشودند.»

پزشکیان در ادامه تاکید کرد: «من از این پس به دنبال پیشبرد گفت‌وگو، همگرایی و وفای ملی در حکومت برای بازگشت به مردم و اهتمام به مسائل جامعه در همه عرصه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی خواهم بود؛ سخن امام خمینی (ره) را باز راهنمای عمل خود می‌کنم که «اما همه با هم باشیم، مملکت از خودتان است. همه بچه این مملکت هستید. پس چرا یکی به آن طرف می‌کشد، یکی به این طرف می‌کشد؟» من در پی آن هستم که با تفاهم و همکاری همه ارکان حاکمیت، مجلس و قوه قضائیه تنش و واگرایی را از نهاد سیاست و حکمرانی دور کنم؛ امیدوارم مجلس محترم در همراهی با رای اکثریت مردم خود را برای یک همکاری موثر با دولت در مسیر عبور کشور از بحران‌ها آماده کند. من به رقیب محترم، جناب آقای دکتر سعید جلیلی و همه رای‌دهندگان به ایشان می‌گویم رقابت به پایان رسید، زمان رقابت برای ایران آمد، بیاید دست در دست هم دهیم به مهر، میهن خویش را کنیم آباد. من به همه آنان که در این انتخابات نیامدند هم می‌گویم موعد دیدن شما و حرف‌های شماست. زمان دغدغه‌ها و نگرانی‌های یکدیگر و زمان گفت‌وگو برای ایران است. دولت منتخب و حکومت باید بدانند که چه می‌گویند و چرا نیامدید. وقتی نهاد انتخابات صورت سالم و رقابتی موثر بیاید، قطعاً رای زبان اصلی گفت‌وگو می‌شود. من نیامده‌ام که خواست و اراده شما را در حد رفع رنج‌های امروز مردم محدود کنم، من آمده‌ام تا با بازگشت دولت منتخب به آرمان‌ها و وعده‌های فراموش شده در نظام جمهوری اسلامی ایران، با التزام حاکمیت در عمل به آن، و با حمایت مستمر و نقد و نظارت شما، با هم به سوی تأمین منافع و مصالح ملی کشور و گشودن افق توسعه پایدار و پیشرفت همه‌جانبه ایران قدم برداریم. من آمده‌ام تا با هم سایه تحریم و تهدید و جنگ را از ایران دور کنیم، به دنبال صلح پایدار و آرامش و همکاری در منطقه و گفت‌وگو و تعامل سازنده با جهان باشیم و همه اینها را در خدمت منافع ملی کشور و نیازهای مردم قرار دهیم. من و هم‌راهان من، امروز آنچه را که از دروغ و تهمت و جفا در ایام انتخابات دیدیم، نه‌تنها می‌بخشیم که فراموش هم می‌کنیم. زمان آن است که برای ایران سینه‌ها را از کینه‌ها بشوئیم، دست به دست هم دهیم و به آینده بهتر بیاندیشیم. اکنون مسئولیت تاریخی همه ما تلاش خردمندانانه و بی‌وقفه برای اصلاح رویکردها، ساختارها و رفتارهای نامناسب حکمرانی است. رویکرد من، پاسخگو کردن دولت آینده در همین سو و انتخاب همکاران با همین منطق و ملاک خواهد بود. حق منطق و شایستگی به دور از هر تبعیضی ملاک من خواهد بود. خواهم کوشید اشخاص را با حق بسنجم، نه حق را با اشخاص. اصلاحات را باید

به پیش ببریم، پس، از حسین بن علی (ع) بیاموزیم که نهفتن را فراتر از اصلاح امرانه یعنی طلب و اراده اصلاح امور می‌دانست، این یعنی ابراز خواست و حضور مستمر مردم برای اصلاح.»
گفتنی است پزشکیان روز گذشته نیز با حضور در حرم امام خمینی گفت: «در این روندی که پیش آمد و انتخابات به‌طور آرام برگزار شد و آراء به درستی قرانت شد، اول باید از مقام معظم رهبری تشکر کنیم که اگر ایشان نبود، تصور نمی‌کنیم از این صندوق‌ها اسم من درمی‌آمد و این هدایتی بود که رهبری داشتند. آزمون بزرگ عبور ایران از تنگناها، چالش‌ها و بحران‌ها را پیش رو داریم، آماده خدمت‌گزاری به ملت شریف ایران هستیم و تعهد می‌دهم همچنان گوش شنوایی برای شما و دردهای شما باشیم.»

عکس: آرش خاموش، هم‌پهن

دوباره اصلاحات

تحلیل کارشناسان از افزایش مشارکت در دور دوم انتخابات ریاست جمهوری و بازگشت اصلاحات به چرخه مدیریت کشور

گروه سیاست: یک اتفاق پیش‌بینی نشده باعث شد تا عرصه سیاست ایران در آخرین ماه بهار و ابتدای تابستان ۱۴۰۳ روزهایی پرهیجان و البته پراسررس را برای انتخاب رئیس‌جمهوری جدید پشت سر بگذارد. این دومین بار در طول تاریخ بود که فقدان ناگهانی رئیس‌جمهور

پس از اینکه در دور اول انتخابات ریاست جمهوری با مشارکت ۴۰ درصدی برگزار شد، در دور دوم تقریباً ۵۰ درصد مشارکت بالاتر رفت. به نظر تان علت افزایش مشارکت چه بود؟

بود. در نتیجه با افزایش حدود ۱۰ درصدی مشارکت، انتخاب رئیس‌جمهور را تعیین تکلیف کردند و معلوم کردند که اگر رای دهند، انتخاب رئیس‌جمهور را خودشان رقم خواهند زد.

حسین کنعانی مقدم: در یک زمان بسیار کوتاه و فورس مازور کاندیداها نتوانستند به شهرستان‌ها بروند و به صورت چهره به چهره با مردم صحبت کنند، با احزاب و تشکل‌های سیاسی جلسه بگذارند و هنوز در شوک از دست دادن شهید رئیسی بودند و آنگونه که انتظار می‌رفت نمی‌توانستند آن شور انتخاباتی را ایجاد کنند. اما یک امری بود و براساس اصل ۱۲۱ قانون اساسی ملزم بود تا ظرف ۵۰ روز رئیس‌جمهور جدید انتخاب شود و واقعاً کار بسیار سختی بود. در تمام دنیا برای برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری، حداقل از یک سال و نیم یا دو سال قبل مقدمات فراهم می‌شود. همین که مردم در دور اول ۴۰ درصد حضور پیدا کردند، معتمد شاهکاری بود که توانستیم انتخابات را در یک سطح گسترده اجرایی، امنیتی و سلامت انتخابات را به انجام برسانیم. در دور دوم نیز یکی از دلایل افزایش مشارکت توصیه‌های رهبری مبنی بر حضور مردم در عرصه انتخابات بود و از طرفی نیز مناظره‌های برگزار شده توانسته بود مقداری تصمیم‌گیری را برای مردم راحت‌تر کند، بعلاوه حساسیت به این موضوع که با یک رای بیشتر رئیس‌جمهور انتخاب می‌شود، در نتیجه گروه‌های مختلف سیاسی همه توان خود را برای حضور در دور دوم به کار گرفتند؛ به‌ویژه کسانی که در روند انتخاب رئیس‌جمهور حرف جدیدی را در سطح مدیریت اجرایی کشور ارائه دهند نیز تلاش بسیاری کردند. همین مسائل هم باعث شد که مردم بیشتر در دور دوم حضور پیدا کردند و همین مسئله بر نتایج انتخابات اثرگذار بود.

محمود واعظی: تبلیغات در دور اول مقداری کمتر بود، در دور دوم مقداری فرصت بیشتری بود برای اینکه فضای جامعه رنگ و بوی انتخاباتی بگیرد. از

سویی نیز انتخابات در دور دوم بین دو نفر بود؛ دو نفر با دو تفکر کاملاً متفاوت که در مقابل هم قرار داشتند. یک سو تفکر بسیار رادیکال چه در ارتباطات خارجی و چه در موضوع مسائل داخلی قرار گرفته بود و در سمت مقابل تفکری قرار داشت که به دنبال گشایش و توسعه بود. نکته دیگر درباره نگرش دو کاندیدا به شرایط موجود است؛ آقای جلیلی، ادامه‌دهنده وضع موجود بود و خود را جزئی از بانیان وضع موجود می‌دانست، در حالی که مردم در سه سال گذشته بسیار ناراحت و نگران از شرایط و گرفتاری‌هایی بودند که طی این مدت ایجاد شده بود، نگران از شرایطی بودند که می‌توانست بهتر باشد زیرا در حالی که همه چیز آماده برداشتن تحریم شده بود اما نتوانستند این کار را انجام دهند ۴۰ درصد جلیلی دنباله‌رو همین تفکر بود. در صورتی که مردم به‌دنبال تغییر و تحول بودند و خواهان فرد دیگری بودند. از سوی دیگر، این نوع سیاست‌ها نگرانی‌هایی را به وجود آورده بود، برای نمونه همین امروز (شنبه ۱۶ تیر) بورس حدود ۸۸ هزار واحد رشد کرد و این موضوع نشان می‌دهد جامعه نسبت به رئیس‌جمهور منتخب عکس‌العمل نشان می‌دهد. در مجموع مردم به دنبال این هستند که شرایط زندگی آنها بهتر شود، روابط با خارج گسترش پیدا کند، تحریم‌ها برداشته شود و در دور دوم با علم به همه اینها پای صندوق رفتند و این نتیجه را رقم زدند. از طرفی مردم در دور اول فکر می‌کردند که رئیس‌جمهور از قبل تعیین شده است، اما وقتی آراء به گونه‌ای رقم خورد که آقای قالیباف رای نیاورد، مردم اطمینان بیشتری یافتند که رای آنها نیز شمرده و از آن حفاظت می‌شود و اگر رای دهند، رای آنها مؤثر خواهد

محمود صادقی: دلایل مختلفی برای افزایش میزان مشارکت وجود دارد و مهم‌ترین آن‌ها پیام تحول خواهی و تغییر از سوی جامعه است که از آقای پزشکیان این پیام دریافت شد. در مناظرات هم اطمینان پیدا کردند که اومی تواند پاسخگوی مطالبات مردم باشد. فضای رقابتی شکل گرفت و نقاط تمایز در مناظره‌ها برجسته شد و به‌رغم فضای سنگین تحریم، ۶ میلیون رای به آرای پزشکیان در دور دوم اضافه شد.

جهانبخش خانجانی: بخشی از مردم در دور اول انتخابات ریاست‌جمهوری نیامدند که علت آن هم به دلیل نارضایتی که از نوع رفتار و حکمرانی است که در جامعه وجود دارد. وقایع دو سه سال اخیر و شرایط بد اقتصادی که در دولت مستقر وجود داشت سبب نارضایتی و عدم اطمینان شده بود. سانه‌های که برای آقای رئیسی رخ داد و برگزاری انتخابات زودهنگام، مجالی ایجاد کرد تا مردم فرصت اظهار نظر در فرآیند انتخابات را داشته باشند. به همین دلیل بخشی از جامعه با امید به اینکه بتوانند تغییری در ساختار و رفتار حاکمیت ایجاد کنند، در انتخابات حضور پیدا کردند. بخش دیگر به‌رغم تمام شرایط مساعدی که وجود داشت، پای صندوق‌های رای نیامدند. به نظر می‌رسد، بعضی از کاندیداها شرکت‌کننده در مرحله اول برای عموم جامعه قابل تحمل بودند اما وقتی کاندیدای رقیب آقای جلیلی شد، عده‌ای تلقی کردند به دلیل نوع نگرش و فضای فکری که در رفتار و منش جلیلی و تیمش وجود دارد، جامعه به سمت انسداد سیاسی و محدودیت‌های اجتماعی بین‌المللی کشیده شود. این نوع نگاه و نگرش باعث شد که مردم وارد صحنه انتخابات شوند و علاوه بر اینکه پزشکیان را به لحاظ صلاحیت‌های فردی و اجتماعی معقول می‌دانستند، اما از طرفی برای اینکه رقیب پیروز نشود وارد صحنه شده و رای دادند.

در دور دوم مسعود پزشکیان حدوداً ۱۶ میلیون و سعید جلیلی در حدود ۱۳ میلیون رای به دست آوردند. پیام این چیدمان آراء چه می‌داند؟

به جنگ روانی دشمن بود و مردم با حضور خود نشان دادند گوش به فرمان رهبری هستند و نه دشمنان. ثانیاً پیام دیگر نیز این بود که مردم در انتخاب آقای پزشکیان تلاش کردند فرصتی را به کسانی که نسبت به شهید رئیسی مرتباً انتقاد داشتند و چوب لای چرخ دولت شهید رئیسی گذاشتند بدهند و حالا خودشان را در عرصه عمل نشان دهند. قطعاً همان رفتاری که جناحی که از آقای پزشکیان حمایت کرده به خاطر داریم و حافظه تاریخی ما نیز خیلی خوب است و زمانی که آقای رئیسی، رئیس‌جمهور شدند چه اقداماتی انجام دادند و چه کارشکنی‌ها و پرونده‌سازی‌هایی کردند. آقای رئیسی را بی‌سواد اعلام کردند و بعد هم او را رئیس‌جمهور حداقلی خطاب کردند و تا جایی که نتوانستند کارشکنی کردند. حالا می‌خواهیم نشان دهیم برخلاف بد اخلاقی سیاسی که برخی انجام دادند، ما حاضریم کمک کنیم که دولت جدید روی کار بیاید و تمام توان خود را به کار بگیرد و ما نیز برای حل مشکلات کشور کمک خواهیم کرد. ما اخلاق بد برخی از جناح‌های سیاسی را نداریم که اگر فرد، گروه یا جناحی مسئولیتی را بر عهده می‌گیرد دنبال کارشکنی و کارهای جناحی باشیم.

اعتماد کردیم و این مجال را دادیم که در مسیر خواسته‌های معقول عموم مردم حرکت کند. این مسئولیت پزشکیان و کابینه‌اش بسیار سنگین است و در عین حال مجموعه نهادهای حاکمیتی نیز در این شرایط قرار دارند که به نوعی بتوانند فضا را مدیریت کنند و به سمت تغییر و دگرگونی سیاسی حرکت کنند.

محمود واعظی: در دور اول ۶۰ درصد پای صندوق رای نیامدند و می‌خواستند پیامی را به دولت و حاکمیت بدهند مبنی بر اینکه نگرانی‌ها و ناامنی‌های وجود دارد اما در دور دوم همه حضور پیدا کردند و نشان دادند که حتی اگر نارضی و دل‌سرد هستند می‌خواهند به دست خود انتخابی داشته باشند و اثر خود را نشان دادند.

حسین کنعانی مقدم: حضور مردم در انتخابات پیام خیلی واضحی داشت. اولاً نشان داد که مردم به سرنوشت خودشان و کشورشان علاقه‌مند هستند و این برخلاف تمام تبلیغاتی است که مدت‌هاست از سوی دشمن در حال انجام است تا مردم در انتخابات حضور پیدا نکنند و این حضور یک «نه» بزرگ

محمود صادقی: طیف متنوعی به پزشکیان رای دادند و بخش عمده آن مربوط به کسانی است که همسویا مواضع او هستند. رای آقای جلیلی هم در مرحله دوم هم اندازه مجموعه آرای کاندیداهای اصولگرا در مرحله اول بود. این آرا حاکی از آن است که آرای چندانی از سوی اصولگرایان به‌سید پزشکیان وارد نشده است. اما نمی‌توانیم بگوییم پزشکیان اصلاً از آرای اصولگرایان بی‌بهره بوده چرا که برخی به صورت آشکارا حمایت خود را از پزشکیان اعلام کردند. اما بخش عمده آرای پزشکیان از سوی جامعه‌ای است که خواهان تغییر هستند. فکر می‌کنم بر جسته شدن نقاط تمایز بین دو کاندیدا و پس از آن رای ایجابی به‌دیدگاه پزشکیان علاقه‌مند شدند. اما بخش مهم‌تر آرای سلبی بود که احساس خطر کردند از اینکه جناح وابسته به فکر جلیلی قدرت را در دست بگیرند. بنابراین بخش زیادی از آن رای سلبی بود.

جهانبخش خانجانی: مردم ایران بسیار هوشمندانه عمل می‌کنند. هم با نیامدن‌شان پای صندوق‌های رای به حاکمیت پیام دادند و هم با آمدن و انتخاب‌شان در لحظه آخر به نوعی این پیام را دادند که باز به مجموعه حاکمیت